

DIRECCIO Y REDACCIO.

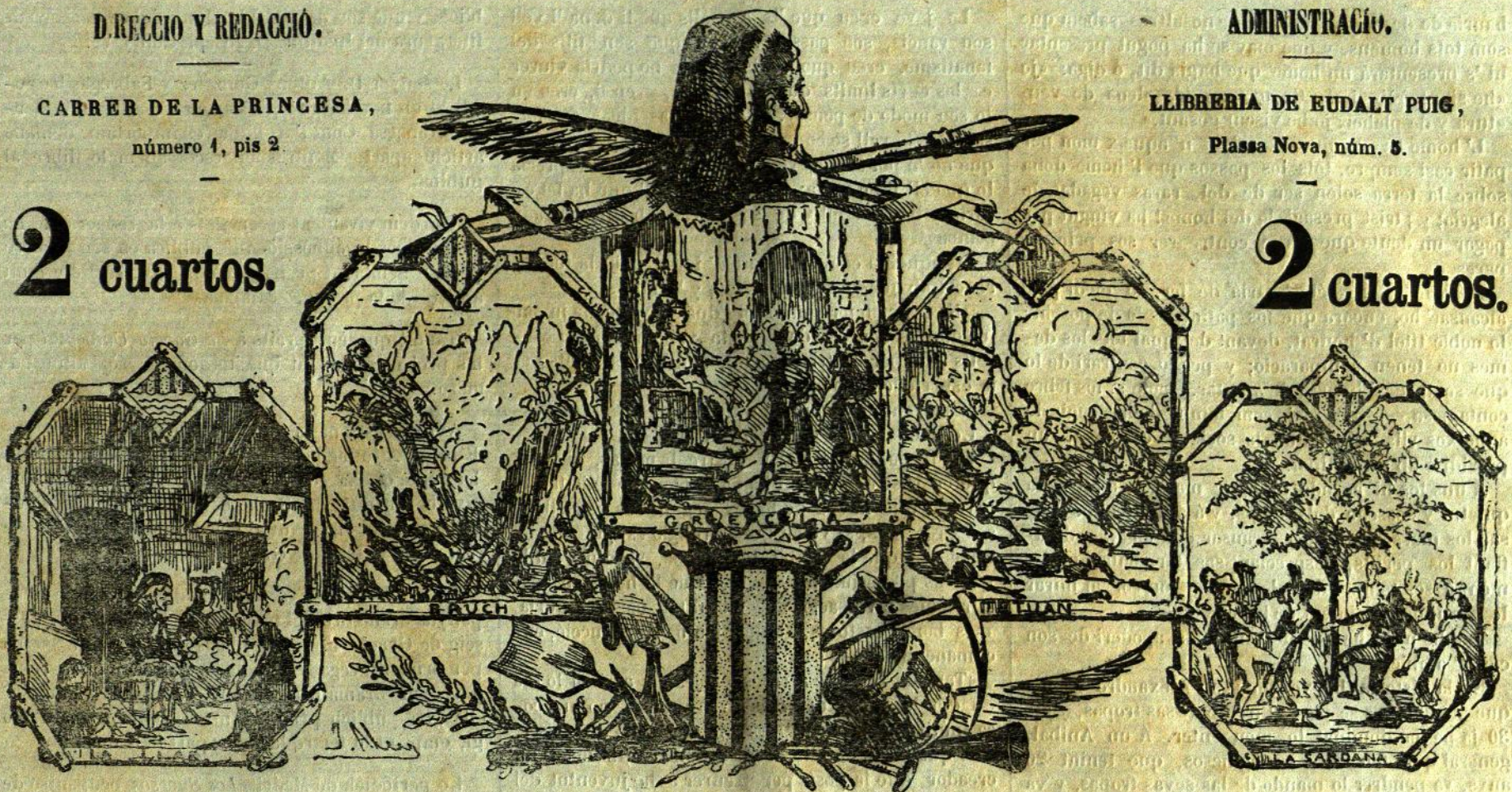
CARRER DE LA PRINCESA,
número 1, pis 2

ADMINISTRACIO.

LIBRERIA DE EUDALT PUIG,
Plassa Nova, núm. 5.

2 cuartos.

2 cuartos.

ANUNCIS

A PREUS

EQUITATIUS.

LA BARRETINA.

LITERATURA,

CIENCIAS

Y ARTS.

SEMMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Catalunya y los catalans. ¿Que es catalunya? (Continuació), per Joan Cortada.—La vida del home, per S. T. y T.—A mon estimat amic Antonet Ruiz y Ala en lo dia del seu sant, per Gabriel Cencillo.—Rum, Rum.—Un pom de violetes, per Francisco Manel Pau.—Trossos de serió, per Vallfogona.—Solució a la Xarada del número passat.—Solució al geroglífich del número passat.—Xarada.—Geroglífich.—VOLLETÍ: Las Joyas de la Roser, per Guadalupe Cortés Wighlen.

CATALUNYA Y LOS CATALANS.

¿QUÉ ES CATALUNYA?

(Continuació.)

Molts sigles contan sa importancia y sa riquesa; y si be ha suferit contrarietats increïbles y ha experimentat desgracies tremendas, ha surtit d'eixas crisis ab novas forsas y ab nova audacia, y si per fi s'arrenca esta destruida faixa de pedra que encara la estreny y la sufoca, llavors rebotarà atrevida fins las montanyas y portará fins a sos peus las habitacions de sos habitants, confonentse en una massa comuna, pobles, vilas y masias, que habent perdut lo seu nom natural, totas plegadas vindrán a dirse Barcelona.

Catalunya té sa historia com la tenen totas las nacions y tots los pobles, y certament que la nostra es magnífica, gloriosa, plena de fets molt capassos pera enorgullir a calsevulga poble. No pensem escriuerla, puig aquí no diria, ni se li podria donar l'extensió que requereix, ni arriban a tant nostras

forsas, prou petites pera tant. Y no's creguin nostres lectors que eixas paraulas siguian fillas d'una modestia que amaga un orgull encubert: parlem de bona fe; de la historia no n'hem pogut apendrer sino la dificultat de saberla. Perque la historia d'un poble no consisteix en sos fets d'armas, en sas institucions polítiques y en sos codichs, ni en sas derrotas, ni en sas glorias y miserias: aixó no es difícil escriuerho: consisteix també en sas costums, en son caracter, en sas idees, en sa literatura, en sas arts, en sa vida íntima, y aixó pocas vegadas s'arriba a coneixer tal com se deu, per escriuerho ab la veritat y severitat que la historia exigeix. Quatre pincelladas sobre la historia de Catalunya, si podem donarlas, y eixas de qualsevulga manera, perque calsevol las dona, y aquí bastan pera lo nostre propósit.

Catalunya comensa a trobarse en la historia durant las guerras entre Cartago y Roma, en qual época fou una fracció del camp de batalla que buscaren en Europa eixas duas repúblicas rivals. Roma, vencedora, lluytá pera ferse senyora d'Espanya, y com lo demes d'ella, també nostra pàtria va sucumbir devant lo valor romá, y formá part de la Espanya Tarraconense, com la anomenavan los senyors del mon, perque Tarragona era la capital.

Quan la providencia volgué castigar las abominacions del imperi romá, movent contra ell als homens del Nort que ab la llansa y la teya recoregueren eix imperi, lo subjectaren, lo feren trossos y se'l varen repartir. Catalunya, del domini dels romans passá al domini dels bárbaros, y despres de sangrentas lluytas entre 'ls inícuos invassors, Ataulfo, capítá dels visigodos, penetrá desde la Galla, se feu senyor de part de Catalunya y sentá en ella 'l trono dels godos, los quals tirant endevant sas conquistas en Espanya, lo trasladaren al fi fins a Sevilla. Tres sigles va durar eixa monarquia formant part d'ella Catalunya, fins que las torpesas

dels godos, las sevas discordias y la fatal jornada del Guadalete, destruint lo trono godó, varen introduir en Espanya en 711 lo poble árabe que ab una pressa assombrosa s'apoderá de tota la península, assaltá 'ls Pirineus, penetrá en França y si la espasa de Carlos Martel no 'l detura, difícil es assegurar ahont hauria anat a plantar lo triunfo de la mitja lluna. Allissonats los francesos ab lo passat, judicaren que 'ls convenia allunyar als árabes de sas fronteras, y com los catalans lluytavan ja ab aquests pera treurer 'ls de sa terra, la França 'ls ajudá ab grans forsas, y Barcelona juntament ab son territori quedaren lliures d'eixos enemichs. Llavors, ço es, en 804, se formá lo comtat de Barcelona a titol de feudo de la França, fins que Carlos lo declará lliure é independent.

JOAN CORTADA.

(Se continuará.)

LA VIDA DEL HOME.

¡Oh miserable mortal! ¡Quan y quan tens que sofrir, quantas y quantas angustias que passar, quants contratemps que veurer venir, quants cors que sondejar, quantas miserias que suportar y quantas mil y mil cosas que contemplar!...

En la vida que no hi pot haver felicitat, del mes sabi al mes ignorant, del mes rich al mes pobre, del mes fort al mes débil, del mes vell al mes jove; crech que no n'hi ha un tant sols, que ho dubti.

Hi pot haver un mes necessitat que l'altre, y per lo tant lo mes necessitat pot gosar mes del plaer que li proporcionan las riquesas, mes lo pobre es mes felís que l'altre, en mitj de la seva pobresa.

Lo pobre está en la convicció que 'l rich no pateix y s'hauria de convencer del contrari, se

hauria de desenganyar, perquè nosaltres sabem que som tots humans, y que may se ha pogut presentar ni 's presentarà un home que hagia dit, ó diga: «jo he sigut feliç, jo he tingut una vida plena de ventura y de plaer: jo he viscut gosant.»

L'home ha vingut tant sols a n'aqueix mon per patir casi sempre, tots los passos que l'home dona sobre la terra solen ser de dol, raras vegades de alegria; y trist presagi lo del home! ha vingut per pagar un deute que varen contreure sos primers pares.

Lo primer que ell hauria de fer, lo medi per'alcansar ho, encara que fos patint, es lo de posehir lo noble títol d'honorat, devant del qual tots los demes no tenen comparació; y per lo contrari de lo que sempre s'hauria de apartar,—com si fos febre contagiosa,—es del vici, com tambe deuria fugir de aqueixos vils oficis que la societat castiga ab un presidi ó ab un patíbol.

A uns los hi agrada lo furor marcial, á altres la quietut y sossego dels camps, y á altres tambe cruar los mars, per' poder alcansar una fortuna, desafiament los perills, despreciant sas tormentas, no tement á sos temporals, alegrantse son cor al mirar lo continuo moviment de las onas.

També n'hi ha que deixan que s'apoderi de son cor, l'ambició.

En la historia hi veyem á un Alexandro Magno que als 20 anys se posá al frente de sas tropas, y als 30 ja havia dominat lo mon enter. A un Anibal, general que fou dels cartaginesos, que tenint 26 anys, va pendrer lo mando de las sevas tropas, y va aterrar 'ls muros d'Espanya y fer tremolar los de Roma. A un César, que veyent en Cádiz l'estatua de Alexandro, —ah! va dir, cuberts de llágrimas sos ulls, á la meua edat, aqueix ja havia conquistat lo mon, y jo fins aquí, qué hi fet?—Ab son genit sagás y emprendedor, al cap de pochi anys va arribar á ser un dels principals de la República Romana ab la gloria de sos trofeos y conquistas; mes ell no content encara ab lo títol de cónsul se vá fer proclamar Emperador. Y lo poble, entusiasta que havia sigut sempre de la Santa Llibertat, conspirá contra aquell que mes dias de gloria li havia donat, y Bruto y Casio acompanyats de 21 conjurats clavaren son punyal regicida sobre d'ell.

No veyem tambe en la historia á un Napoleon? No veyem tambe á altres que dominats per aqueixa cosa que 'ls cega, han comés tota classe d'atrocitats?

Veyam qu'és l'home?

Baixa sobre la terra, y passa lo primer temps de sa vida no coneixent á ningú, tant prompte l'corresponsent als petons y caricias dels que li donaren lo ser, tant prompte corrent y juguetejant ab sos iguals, tant prompte plorant com rient y aixís passa los primers anys de sa vida fins á passar l'infancia.

Los anys que transcorren després de l'infancia, fins á passar la puericia, son aquells que mes richs recorts graban en nostre cor, son aquells que l'home tant sent jove com vell sonriu al pensar hi.

Y cosa estranya! com mes l'home va acostantse á la tomba mes ell voldria tornar-se á trobar en aquells anys.

Passada la adolescencia es quan mes se té de lluitar ab las passions, es quan ellas, com á torrent impetuós que no detura son curs fins á la mar, ne surten de son cos ab tropell y no volent deturar sa precipitada corrent fins á la perdició de aquell ser.

Mes quan ja arriba á la edat, quan ja comensa á ser vell, llavors es quan ellas ja comensan á no molestarlo, perquè aquell cos ja está fret per los cruels desenganys que ha sofert.

Com mes lo jove veu que 'ls anys van passant per devant seu, sense commutarse, una llágrima que crema se despren de sas pupilas, y llavors se recorda dels plabers inmons, que un temps foren tant apreciats per ell; mes veyentse home, ja 'ls desprecia.

Lo jove no coneix lo que li pot ser útil algun dia, no prevé lo que li pot succehir, no sap coneixer ahont conduceix la virtut y ahont lo vici,—y lo vell si.

Lo jove creu que 'ls consells que li dona l'vell son rancis, son passats, creu que son fills del fanatisme, creu que si 'ls seguís no podria viurer en los curts límits que li senyala, y en fi, creu en lo seu modo de pensar, que aquelles idees son falsas. Mes lo vell se compadeix de l'altre, pero veyent que no 'n pot sortir, veyent que l'altre li desprecia lo que ell li ensenya; mira á n' aquell que ha fet escarni y burla d'ell y de sas idees, ab una mirada compassiva.

D'aqueixa contraposició d'idees, naix la indiferencia ab que 's miran los uns y 'ls altres.

No podrien jermanarse las duas? No veu la juventut que 'ls consells dats per la vellesa, no son consells dats per un trist mortal, sino consells dats per la experiencia mateixa?

Las veurém algun dia unidas?

Lo temps queda per' respondrer.

En fi, pobles: si voleu vostre benestar, si voleu que en vostre hogar hi hagia la pau y la felicitat; lo primer que haveu de fer es seguir sos consells, y sos preceptes; si voleu que la religió estigui en son apogeo, y que la veritat brilli nua, seguiu y feu lo que 'us prescriuen y si voleu que hi hagia en vosaltres mes civilisació, mes moralitat, mes sabiduria, mes bonas costums, si desitjeu mes instrucció, encomaneuho al seu carrech.

Tant de bo, que arribés ó vejéssem arribar lo dia en que la juventut vejés en la vellesa, no una cosa inútil per' la societat, en lo seu modo de pensar, sino que vejés en ella la ma de un Deu, la ma d'un creador que la posá per treurer á la juventut del pantano tant cenagós en que está ficada!

Reus.

S. T. y T.

A MON ESTIMAT AMICH

ANTONET RUIZ Y ALA EN LO DIA DEL SEU SANT.

Si pogués, una quarteta
que respirés alegria
per' donarte 'ls jorns faria:

mes... no 'm surt, no 'm surt ben feta!

Ja que quarteta no puch,

una quintilla 't faré:

Antonet... ¡Cál estich molt ruych,

y per ferla sense such,

la vritat, no la vull fé.

¡Fem pareados?... ¡quí sap!

pot ser per 'xó tindré cap:

comenso y dich... ¿cóme?... ¡bá, bá!

haurém de dexar'ho está.

Me 'n puch ben entorná al lliit:

avuy no 'n sé, ja está dit.

Mes encar' vull probar més:

per sortir del meu propósit

res fora tant á propósit

com si una décima fés.

Poso donchs tot l'interés,

y mos recursos invito

per véurer si ho solicito...

Pero ¡cál 'm quedo molt curt,

y veyent que be re 'm surt,

te dich sols que... 't felicito.

GABRIEL CENCILLO.

RUM, RUM.

Deya l'altre dia un foraster al contemplar los gegants: «No sabia jo que l'rey D. Jaume de Aragó fos aficionat á portar espartenyas, ni tampoch qu' aquest calsat s'hagués fet ara de moda entre las grans damas de París.»

En un dels próxims números ens ocuparém dels Diálogos literarios que fá poch han vist la llum pública, y que son devuts á la ploma del catedrático de literatura del Institut, D. Joseph Coll y Vehí.

blica, y que son devuts á la ploma del catedrático de literatura del Institut, D. Joseph Coll y Vehí.

Lo senyor D. Antony Gonzalez y Fábregas ha publicat un nou método per' apendrer á llegir la lengua francesa. Com l'assumpto es important, demana article apart. Mentrestant recomanem lo llibre al públich.

Quedem vivament reconeguts á la redacció de *La Pubilla* per la adhessió que publica en són número passat. Semblant proba de companyerisme diu molt á favor de la premsa catalana.

També quedem agrats á *La Gaceta Universal* per las probas d'amistat que 'ns dona en són ultim número.

Avuy s'estrena la companyia d'ópera dels Camps Eliseos. Á jutjar pels antecedents que tenim, no hi ha dupte que la companyia será bona. Afegint á ne aixó la amenitat del lloch, es de suposar que l'públich seguirá afavorint al més hermós dels sitis de recreo del passeig de Gracia.

Es notabla la activitat de que dona probas la companyia dramática del teatro de la Zarzuela del passeig de Gracia. En pochi dias s'han posat en escena per primera vegada en aquell teatro, molts composicions dramáticas de no escás mérit alguna d'ellas. Lo públich premia tanta activitat digna d'elogi, omplint lo teatro la major part dels dias.

Lo periódich de Madrid *Los Sucesos* ocupantse de la prima donna que cantá 'l *Don Bucéfalo*, diu que havia sigut molt aplaudida en París en las duas óperas *Le Pardon de Ploermel* y *Dinorah*. Encara s'ha descuydat de dir que tambe ho havia sigut en la ópera *Il Pelegrinaggio*.

Y d'aixó 'n diuen un periódich il·lustrat?—Lo pare es Deu?—Si pare.—Lo fill es Deu?—Si pare.—L'esperit sant es Deu?—Si pare.—Son per ventura tres Deus?—No pare.—¿Cóm no?—¡Ah! dispensi, que no ho sabia.—Y donchs si no ho sap, qui li fá parlar de doctrina?... Una cosa per l'estil podriam dir al redactor de *Los Sucesos*.

Algú 'ns ha fet la ofensa de suposar que nosaltres ens mostrem parcials en lo que pertoca á critica dramática. No hi ha tal cosa. Sempre hem observat la costum de no ocuparnos sino de las produccions que, per dolentas que hagin sigut, hagin, no obstant, meregut lo privilegi de ser objecte de la critica. Y quan n'ha passat alguna que no ha meregut aquesta distinció, es estat sensillament, devut á la seva carencia absoluta de mérit artístich.

Mes com no tothom ens ha comprés, prometem desde avuy en endevant, ocuparnos en be ó en mal de quantas produccions dramáticas se vagin estrenant. Creyem que aquestas explicacions deixarán satisfets á n'aquells autors que tal volta trobin massa duras nostras criticas sense tenir en compte l'elevat criteri que presideix á las mateixas.

UN POM DE VIOLETAS.

COLECCIÓ DE BALADAS ENDRESSADAS Á MON
BON AMICH EN NARCIS DOMENECH.

Corrent baixa la nina—de dalt montanya,

De flors, pomet ne porta—de flors molt blancas,

Los fadrins que ne puján—tots das hi guaitan.

—¿Hont vas la vilaneta?—M'en vas á plassa,

Que ja las flors n'esperan—de la vilana.

—Vulgueses una vendrer—te la comprava.

—No son pas per pagesos—floreas blancas.

Corrent segueix la nina,—n'es á la plana,

De flors ben plena 's mostra—tota la plassa.

La nina se detura—las flors l'hi guaitan.

Los compradors la voltan—¿De qué l'hi parlan?

Que la nina las galta—ne te moradas?

Lo sol molt alt ja 's mostra,—la nit s'atansa,

La nina resta sola—las flors guaitantne.

Lo jorn n'ha fet fugida—¡ja son passadas!

Corrent trista la nina—torna á montanya:

Los fadrins que n' hi pujan—tots se la guaylan.
Diners n' haurás tret, nina,—de las flors blancas.
Qu' á ciutat, qu' á la vila—mès bé las pagan.
Sa cara 's torna roja—llansa una llàgrima.
Al monastir ne truca—pobra vilana!
Las portas son obertas—després se tancan.
Y al lluny la veu ressona—de la campana.

FRANCISCO MANEL PAU.

TROSSOS DE SERIO.

Ja só redactor de la Barretina. Oh dia fetist!
Un sot trouve toujours un plus sot qui l' ad-
mire.—Boileau.

¡Mare de Deu que 'n som de capritxosos los homens! M' he llevat avuy de bon matí ab una nova mania, y he anat realisant totes las mevas funcions, aixó es, m' he rentat encara que no tot, que massa faig en aqueixos temps en que las cosas se venen tant confosas; m' he posat las mevas calsas, perquè han de saber encara que no 'ls importi, que quan jo 'm rento ho faig anant solsament ab calsetets y samarreta, y estant á la fresca de mitj cos en amunt; m' he assentat en una cadira tronadíssima y vella,—y com si fos un ministre que vejés mal parada la situació tal m' he posat á meditar.

Pensava en escriure per' lo simpatic publich de La Barretina, que també La Barretina té 'ls seus admiradors com los tenen totes las cosas de aquest mon, desde las mes bonas fins á las mes indignas per mes que amargui á los detractors del bon sentit,—y buscava algo que 'm dongués peu per' escriure. Lo primer que va acudir-me va ser lo preguntarme si lo periodich era politich, á lo qual vaig contestarme que no podia deixar de ser' ho si volia tractar las questions ab cordura y educació, sense que poguessin ressentirsen la moral y las bonas costums.

Vaig luego recorrer la capsula dels meus pensaments, y quanta va ser la meva estranyesa al veu-

rer que hi havia alguns periódichs que, molt lluny de esser politichs, eran lo mes impolitichs que 's pugui imaginar.

Pensava tant prompte en la meva situació com en la dels demés germans,—com solem dirnos per mo-
fa,—y tot me semblava punt menos que tristíssim y desgarrador.

De angustias y de llástimas, mes que de Pasquas pareixeria lo meu semblant,—qu' es sempre la imatge de l' ànima quan la hipocressia no trevallia,—quan la criada de casa que de tant acostumada á estar malament no sabia distingir la situació de avuy de la de ahir, qu' equival á dir lo estar molt mal de lo no estar gaire bé, va dirme tot sobressaltada y tement incomodarme:—Ay bon senyoret y quina mala cara que fa, qué no 's troba bé? ¿Qué li fa mal? ¿Vol que li fassi un vas de aigua de camamilla, de Sant Antoni ó de Salvia? Si que li faré, y entre tant podrà vosté tornarsen cap al llit que 'm sembla á mi que molt bé hu necessita.—Pero jo sense contestar, assemblantme axins á molts empleats de correus y altres de las oficinas del Estat, vaig alsar los ulls per' concedirli aquesta gracia, li vaig mirar la cara que no tenia res de bonica y com si digués ¿y qué? vaig fer lo sort, com lo han vingut fen fins ara, á totes las milloras proposadas, nostres digníssims ajuntaments. Va veurer la criada en mi algun moviment de indignació, y no va atrevir-se á dir res mes, y va deixarme com avans estava, sol y ab las ideas que tenia, desordenadas y com un embolich de diputats francesos.

Aixis me trobava sense que las unas poguessin treure en clar res de las altres, ¿y com podia ser, si cada una de ellas era un caos, una confusió? Y atribuint á la criada, lo que naixia sols de la meva falta de aptitut, ¡quanta molestia! vaig exclamar. ¡Y quant priva de que lo pensament fassi 'l seu curs! Ara si que 'm venen de que no hi ha mes gran plaga per' un home que la de interrompre'l quan tranquilament medita. ¡Y després, que vostés saben millor que jo que no tots los homens naixen ab la facultat de poder fer abstracció de lo que 'ls ro-

deja. No tots som com un cert philosoph, de un nom que no recordo, del qui 's conta que la última vegada de las molts que 's trobava en brassos de las elucubracions filosóficas, va ser interromput en mal hora per lo seu criat per' dirli no mes que posés en salvo la vida, si la volia lliurar del furor de lo ec-sèrsit enemich que havia penetrat en la ciutat ahont ell estava, y que á pesar de fer un espantós soroll res havia pogut advertir lo sabi, de pur estar entregat á la meditació.

No es nostra la culpa si no tots podem tenir igualment desenvolupada aquesta facultat que los frenolechs anomenan *concentrativitat*; pero si la tenim de que las mes de las cosas surtin semblant mes abiat fetas ab los pens que ab lo enteniment. Ara vull que 'm diguin sino si jo, sent lo ministre, y la meva criada la representació nacional, —com sol dirse, —hauria fet lo mateix que hi fet, pero la meva obra, com á obra de un amohinal hauria sortit desconcertada. Vostés me replicarán y 'm diran que á forsa de sentir y de discutir va naixent la llum, y que la discussió es una necessitat. Bueno, aixó está molt bé, molt bonich; pero es precis distingir quina classe de discussió ha de ser, per que jo tinc un amic molt de broma y molt més encara de discutir, y no hi ha dia que no li inflin los nassos, com vulgarment sol dirse, y la llum si naix es per lo apotecari que 'l cura, y es ben clar que per aquest es una necessitat que hi hagi discussió. Aqueix apotecari qu' es molt amic meu, que jo tinc molts amichs á diferencia de tothom que ni un sol arriba á tenirme, sempre está dientme: no hi ha res com la discussió, si la discussió s' estengés foran felissos, nostra desgracia yè de la falta de discussió. Y té molta rahó: si tothom discutís, á cada punt hi haurian desgracias y los apotecaris serian felissos. ¡Mirin vostés si penetran los molt tontos! Vamos, diguin lo que vulguin que avuy dia los apotecaris son una gent molt temibla. ¡Y tant necessaris com son!! Es una desgracia per' l' humanitat que may pugui servirse del bé porque sempre va acom-

— 80 —

— ¡Qué diu, home!

— Ni indians forasteras, ni modas, ni figurins, ni bombons fins.

— ¿Y be, qué?

— Ni res de lo que demostra la civilisació.

— ¡Pero, home de Deu! Si cosas com las que habeu dit y molt mil-lors, n' hem fet aquí á grapats.

— Digueulas.

— Prou. Las cassolas sé de bona tinta que son espanyolas.

— Te rahó, murmuraren tots.

— També ho es lo llum de cuyna, en que los francesos no han sapigut fer res més que cambiar nostre ferro fort, per la prima llana que 's forada á cada punt.

— ¡Vaya unas cosas! digué lo francès ab desprecis.

— Y del porro ¿qué me 'n diheu, mestre? ¿Sabeu res que 's hi puga comparar? ¿Y nostres vins que no son aygua enterbolida com los de vostra terra? Y tant y tant que podria dir fins que se 'm seqüés la boca.

— Tot aixó no serveix de res.

— Tampoch lo vostre.

— ¡Es clar! esclamaren los que escoltavan á qui semblava que lo francès no tenia cap mica de rahó.

— Donchs be: ¡una cosa gran! esclamá lo francès ab lo ademan de qui va á descarregar lo cop de gracia. ¿Heu tingut un Napoleon?

— ¿Un Napoleon? preguntá admirat Bernat que no comprenia que se tingués per gran home aquell de qui havia sentit tantas cansons denigrativas.

— ¿Ahont es? insistí l' altre, creyent aixafarlo.

— ¡Je! ¡je! ¡je! Napoleon!!

Los presents tenian molt interés en veurer com se 'n sortiria.

— Sant Cristí! Tenim un duro que encara val un ral mes.

Res pogué contenir la alegría general que esclatá ab unas rial-ladas homéricas. Aquesta ingeniosa contestació posá fi á la con-versa, puig tots los circunstants rodejaren á Bernat y se 'l empor-taren á esmorsar, deixant correr las estremitats del francès que plé de rabia los calificava de tontos y estranys y 's queixava amarga-ment de que se hagués donat injustament tal giro á la qüestió.

Per últim se decidí á no tractar ab gent tan llussa, y se quedá en

portava un mal violí en lo que hi tocava alguns aires de sa terra y l' altre un de aquets tontos y lleixots animals, coneguts per lo nom de marmotas, ficat dintre de una capsula.

La tercera vestia á estil de la terra y per las senyas era sens duple un pagés que anava de camí ab son farsellet al coll penjat de una vara de avellaner. Devia de ser vell, puig son cos se encorvava molt visiblement cap en devant, y son nas y barba semblava que 's volian besar; tant se acostavan á conseqüencia del aspecte billi que la falta de dents donava á sa boca.

Mes á pesar dels anys, que no amagava sa fisonomia, quedavan al vellet senyas de haver sigut fort y robust, y feya son camí ab tal aire, desembras y fermesa que nostre conegut, lo francès, de la diligen-sia, no 'l hauria pogut pendrer, sense mala fé, com á individu de una rassa degenerada y corrompuda.

Aqueixas tres personas arribaren al mateix temps á la porta del hostal y los saboyants, prenent coratge al veurer la cara de home de bé del vell, comensaren á ferli música y ballar devant de ell allargantli un atropellat barret y cantant á compás.

— ¡Muxat! ¡Muxat! un quartet.

Lo caminant se deturá com si hagués vist una serp; llansaren sos ulls flamas de que no semblava capás á sa edat y la emprengué á elatelladas contra 'ls dos minyons, murmurant cada volta que 'ls sentava la má:

— ¡Muxat! ¡Muxat! Ja vos arreglaré las peras á quarto.

Los xicots que no esperavan veurer pagada sa habilitat ab tal plaga de revessos no intentaren sisquera oposarse á la tempestat, sino que girant qua y camas ajudeume, se refugiaren en lo hostal, pegant cada xisclet que axordava.

Acudí la primera, al soroll, la hostalera armada de una escombra que per asar tenia en la ma y sa sensibilitat de donar si alguna n' hi quedava, se revoltá al veurer pegar á las criaturas.

— ¿Perqué pegueu á aquestos minyons? cridá ab veu desentonada. ¿Qué vos han fet?

— Aquí que venen ab son nyigo, nyigo á omplir-me las orelas.

— No vos ne deu vergonya vejentlos tant petits y tant pobres.

— ¡Oh! merrtressa, també 'm van fer pobre á mi. Y en quant á lo de vergonya, cuideu de la vostra si 'n teniu, planta-parras.

panyat del inconvenient, y sols lo que se li presenta y lo que emplea, es lo mes dolent y despreciable. Sempre lo dolent es necessari y abundant, y aquesta regla queda confirmada puig que té una excepció molt poderosa: la abundancia de ministeris y de gana que venim tenint de algun temps en aqueixa part. Sempre ho ha sigut si havem de créuer la Historia que jo crech á cegas, encara que m'engayni moltes vegadas, perque prefereixo créuer ho que no desenterrar documents que no entendria, y que tal vegada no trobaria, que no tots som Renans, ni tant atrevits, ni tant incrédols, ni tant poch cristians; més si hi ha algú entre 'ls lectors de aqueix mal perguenyat article, que algun nom li hem de donar, que sigui tant escéptich que no vulgui créuer lo que tothom creu á peus junts, li recomano que dirigeixi una mirada al present y plé d' admiració veurá... ¿qu' es lo veurá? Veurá una societat cansada de viurer, una societat qu' es vella á forsa de ser jove, una societat miserable á forsa de treballar y que las pocas foras que conserva las té enervadas. una societat en fi gastada, aletargada y ansiant una série de fortas sensacions que la fassen sentir, com ansia véuer la seva nina un amant trobador que no la ha vista fa algun temps, perque aquest l' ha hagut de passar al llit ple de dolors; com espera lo maná del cel aquell que no pot viurer de altra cosa, y aquest maná may baixa; com espera acabar en be aqueix article són autor, sabent que desde qu' escriu may ha pogut ni ha sapigut per ahont acabar. Si tots sapiguessim com s' han de acabar las cosas, á ben segur que avans d' agafar la ploma hauria jo donat ordre á la criada de que no entrés á interróprer las ideas; l' apotecari no hauria desitjat la discussió com á mala causa, perque així hauria evitat que un seu amich, que á voltas los amichs son perillousos, en ocasió que va saber que l' apotecari havia dit de la seva novia, li donés un cop de puny á l' ull sobre si era cert ó no era cert, y que l' deixés borni per tots los dias que li restavan de vida, que no li van valer las medicinas que guardava pels altres, ni las

moltes prometenças á la verge de la O; ningú voldria ser ni autor d' articles, ni soldat, ni general, ni ministre, ni home de medians coneixements ni menos sabi, perque casi tots acaban mal, ó be devant de la pública opinió, ó be á las mans de ella.

Per aixó som tant amants dels principis.

Y com las veritats son molt pocas y escritas cabrian com nos deya nostre estimat Figaro en un paper de fumar, de aquí que jo no pugui compéndrer que siga cap be tot lo demès qu' hi hagi á fora de ellas.

Mes si tot s' ha de apoyar sobre lo mal y sobre la mentida ¿no habem de tenir al menys lo dret de procurar que aqueixas siguin las menos possiblas? De aqueix modo no sufrirém los efectos sino d' un petit mal y nos será més soportable.

La discussió que era l' lema del meu apotecari, se apoyava en la mentida, y aquesta arma esgrimida ab tant mala intenció, va deixar-lo sense un ull y fet un infelís. Ay de aquells que tenen per misió lo discutir, y sols se valen de la discussió per lograr los seus fins egoistas; perque quan menos s' ho pensin 'ls succehirá lo que al meu arrepenit apotecari!

Ay de mí! si aixís com hi escrit aqueix article per lograr que m' coneixessin com á redactor de la Barretina y per fer obrir los ulls de molts que may los obren, logro tant sols que 'ls meus se tanquin; llavors si que podré esclamar al revés del epigrafe: ¡Día infelís aquell en que vaig comensar á ser redactor de la Barretina!

Adeu, públich estimat, que no crech convenient dirte res mes per avuy, que jo prometo qu' algun altre dia tornaré á visitarte y pararé ab tú de mes franquesa, que aquesta ha de agradarte; per que la Historia m' diu que no estás acostumat á que t' tractin massa bé.

VALLFOGONA.

Solució á la xarada del numero passat.

A-te-neo.

Solució al gerolífich del numero passat.

En la varietat está 'l gust.

XARADA.

Qui no tingui ma primera
Se podrá morir de fam;
Primera y quarta ne te
O tingué tot home nat.
Ne fou estimat per Deu
Segona y quarta y fet sant,
Quarta y duas n' es un polvo
Per los vells molt estimat,
Mon tot en cap escriptori,
Bo ó dolent, hi pot faltar.

J. S.

GEROGLÍFICH.

AA aa I MI oo N ol PR
aa aa I a MI Nyoo N ol PR
O M ET III ol D.D.D.
ol

Las soluciones se donarán en lo número de dissapte.

Correspondencia de La Barretina.

E. P. Barcelona No 'l puch servir.—Id. Llegíxi l' número F. U y U. La poesia denota disposició, pero no 's pot publicar. A. S. Publicaré la poesia. P. H. Trobo justa la seva reclamació: fassim lo favor de indicarme quina es la seva y la posaré a la major brevetat. E. C y C. Agafi 'l pensament, qu' es preciós, y torni a fe 'l soneto: sobre tot eviti 'ls aguts que son de molt mal efecte. Un Obrero. Publicaré las xaradas y 'ls cantars, si he aquestos s' haurán de corregir. J. P. G. Si la persona á qui jo contestava en lo número passat, no hagués estat mes condescendent que vosté, jo li asseguro que no hauria rectificat per cap estil. Sense ser obrer, sé tant ó millor que vosté lo que li convé á la classe treballadora. També sé perfectament quina es la marxa que deu seguir lo meu periodich, per lo qual si vol, pot escusar consells. P. M. y M. Ab molt gust, pero ha de tenir un poch de paciència perque tinc molt original rebut. J. B. y S. Sabadell. Entesos. P. C. San Andreu de Palomar. Sento no poderlo servir. A. S.

DIRECTOR ÚNICH: D. ANTON SERRA.

Editor responsable: D. FRANCISCO ALFONSO.

Barcelona.—Imp. de Jaume Jeps, carrer de Petritxol, 14.—1888.

— 78 —

—¿Qué haveu dit descamisat? ¿Que jo tinc poca vergonya?
—Sí, y qu' ets una batxillera que t' ficas en lo que no t' deman-

—Y vos un busca-sorolls á qui, si Deu no m' detingués, sabria jo posar lo peu á rollo.

—A mí?... cridá l' altre enarbolant lo bastó.

Y hauria acabat la qüestió á garrotadas com demostravan tots dos tenirne ganas, á no arribar en aquell moment los que havian deixat lo esmorsar pera veurer de ahont provenia tant gran alborot.
—Mes encara que sa arribada impedi que los campeons arribessen á las mans, no lográ aplacar la cólera de que estavan poseits y continuaren insultanse ab escullidas paraulas de que 'ls dos mostravan tenirne un bon repertori. A lo millor de aquest tiroteig se li escapá á la hostalera una paraula que doná lloch á un nou incident.

—No ho fariau á son pare! digué, suposant que sols per la debilitat se propassava á pegarlos.

—Que no ho faria?... cent paras que tinguessen, mentres fossen francesos com ells. No es la primera vegada que me 'ls he vist devant y molt mes greu los sap á ells que á mi. Trenta nou n' he tinc en compte y no es culpa meua si no he fet quaranta, puig prou los he buscat. ¿Que no ho faria? francesots del burdell!...

—Alto, alto! lo interrompi en aquest moment lo de la diligencia, jo soch francés y no puch permetrer...

—¿Vos sou francés? ¡bon empleo! ja ho havia de haber conegut ab la olor, al veurer que sou tan estrany y roig de mal pel, contestá en Bernat, puig no era ni podia ser altre qu' ell qui conservés tant marcada aversió á lo francés.

—Calla, brigant, perquè si m' apuras...

—Que farás, estanya-paellas? En lo Bruch era ahont havias de apurarte; que no 'ls faltava motiu als que rebian, que eran tos companys.

—No sé com m' ho escolto, esclamava l' altre tot cremat y roig com un perdigot.

—Veus aquí lo que son los francesos: molta llengua y poch fets. Jo 'ls he vist la esquena moltes vegadas. No saben fer res mes que insultar ó anar ensenyant monas y marmotas. Aquí n' tenim lo exemple.

— 79 —

Los circunstants que s' decantavan del cantó del héroe del Bruch, de que encara se conservava fresca la memoria, aculliren ab una riallada aquesta gracia no del tot graciosa. En Bernat, trovant qu' i li dava corda, continuá:

—Si, senyor. No saben fer res, ni per res serveixen. Si aneu á Fransa trovereu que lo sol no escalfa, ni la aigua mulla, ni menos los gossos lladran, que es tot lo que se pot dir. Amichs de lo dels altres, son dignes germans dels del Bruch en lo valor y la cobdicia. Aficionats á ensenyar bestiotas, esmolar estisoras y adobar paraguas. Fora de aixó repeteixo que no serveixen per res de bo.

—Y que saben fer los espanyols? digué lo francés picat del honor, y ab cert retintin irónich que ell cregué de molt efecte; puntejar la guitarra, tocar castanyolas y pandero, beurer ab porró...

—Just! y vosaltres? contestá en Bernat escarnintlo, tocar l' orga, fer ballar la marmota, mastegar tabaco, fumar ab pipa... y tapal...

—No vos sabeu sortir de orgas y monas, digeune una altre si us plau.

—Es qu' es la veritat. Y també teniu mal cor, perque pegueu á las monas quan las voleu fer ballar.

—Y vosaltres feu toros.

—Oh! aixó ho fan los andalusos.

—¿Qué son moros?

—No; pero poden fer ho perque son tot bufons y tenen unas bonas pantorrillas que las llueixen ballant lo bolero y fent toros.

—¡Vaya una gracia! Es una diversió digna de Cafrería. Una gent que sols saben inquietar y matar las pobres bestias.

—Per aixó vos matárem á vosaltres.

Lo francés estigué á punt de acometrer á Bernat y ho hauria fet á no interposarse los circunstants, que á pesar de veurer sa rabia, no pogueren menos de celebrar la contestació dada per Bernat, puig sent espanyols s' interesavan en lo triunfo de aquest.

—Sempre diuhen mal de Fransa...

—Motiu no 'ns falta.

—Y si no fos per nosaltres aniriau despullats com salvatjes que sou y ni orelles tindriau.

—¡Justa la fusta! perque com ells ho tenen tot...

—No tindriau estisoras, ni gorros, ni mocadors de seda...